N° 2000

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; buiten de stad *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

MAANDAG, 21 NOVEMBER. 1853

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 November.

In de zitting van de Tweede Kamer, gisteren gehouden, is het ontwerp, waarbij eene overeenkomst met de Handel-maatschappij wordt gesloten, aangenomen met de meerderheid van 58 tegen 5.

In het begin der zitting heeft de heer van Hoëvell de redevoering van den heer Baud, in de vorige zitting uitgesproken, bestreden. Hij zal desniettemin voor het kontrakt stemmen, omdat hem geen middel bekend is om thans een gunstigere overeenkomst te verkrijgen; vervolgens omdat het gouvernement altijd bij magte zal zijn, om het kultuur-systeem te wijzigen en alzoo meer produkten in Indië te verkoopen.

Daarna geeft de minister van Koloniën verslag van 'tgeen hij gedaan heeft om voordeeliger voorwaarden voor den Staat te bedingen. Hij kon niet verder gaan, omdat de *Handel-maatschappij* steunde op het bestaande kontrakt. Het voorbehoud in art. 1 is noodig, om te gemoet te komen in voorkomende finantiëele moeijelijkheden der Indische kas. Overigens is bij dit kontrakt het geheim binnen-kontrakt vervallen, en andere kontrakten bestaan er niet.

Vervolgens heeft de Kamer langdurig beraadslaagd over de vraag of het niet dienstig zou zijn, om in de wet te bepalen, dat in de beslissing, die in 1860 zal moeten worden genomen omtrent den verkoop der produkten, de wetgevende magt zal moeten worden gekend.

Twee amendementen, dat van den heer Schimmelpenninck en van den heer Elout worden ingetrokken. Een derde amendement, dat van den heer Rochussen, stelde voor bij art. 2 te bepalen, dat vóór den laatsten Dec. 1859 door de wet zal worden beslist op welke wijze over de produkten zal worden beschikt. Dit amendement is verworpen met 34 tegen 29 stemmen.

Het ontwerp is daarop onveranderd goedgekeurd.

In het verslag over het VIIe hoofdstuk lezen wij het volgende:

»Naar aanleiding der beslissing, door de Kommissie van Rapporteurs voor het Wets-ontwerp tot vaststelling van het VIIde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1854 genomen, heeft den 12den November jl. eene nadere overweging ter zake van dit wets-ontwerp in de Afdeelingen der Kamer plaats gehad.

»Daarbij hebben de artikelen van dit wets-ontwerp, die vroeger *pro memorie* waren uitgetrokken en waarbij thans geldsommen zijn ingevuld, tot geene in dit verslag op te nemen bedenkingen aanleiding gegeven.

»Alleen heeft men in eene der Afdeelingen ter dezer gelegenheid vrij algemeen de aandacht gevestigd op eene nota van den Kardinaal Antonelli aan de Nederlandsche Regering, die de dagteekening van 4 Augustus jl. draagt en welk stuk in zijn geheel in sommige dagbladen is opgenomen. Uit die nota zou men moeten afleiden, dat het vorige ministerie in der tijd meer regtstreeks met de aanstaande invoering der Bisschoppelijke hiërarchie hier te lande is bekend gemaakt. Dien ten gevolge hebben de leden der bedoelde Afdeeling aan de Regering gevraagd willen hebben, eensdeels dat de bedoelde nota, indien zij echt is, aan de Kamer worde medegedeeld, en tevens dat, in de onderstelling der echtheid van dit stuk, omtrent de daaruit af te leiden, beduide gevolgtrekking eenige inlichting worde gegeven.

»De Kommissie van Rapporteurs heeft gemeend, dat zij, tot bereiking van het beoogde doel, genoegzaam blijk van dit verlangen in het tegenwoordig Eindverslag moet doen blijken, en dat zij zich voorts van een eigen oordeel over de punten, in de gewisselde stukken over het wets-ontwerp behandeld, kan onthouden."

De *Emancipation Belge* deelde dezer dagen de Nota mede van Zijne Eminentie den Kardinaal Sekretaris van Staat, Mgr. Antonelli, dd. 4 Augustus ll. en wij haastten ons haar uit het Brusselsch blad over te nemen. Tot onze groote verwondering lazen wij in de vertaling, door de *Emancipation* van dat merkwaardig dokument gemaakt, dat Z. Em. Mgr. Antonelli zou beweerd hebben, dat er, betreffende de herstelling der bisschoppelijke hierarchie, voorloopige mededeeling zou zijn gedaan aan ons gouvernement »*d'une manière officielle.*" Naar onze meening, kon deze lezing aan niets dan aan eene drukfout toe te schrijven zijn en had de *Emancipation* moeten geschreven hebben »*d'une manière officieuse.*" Steeds toch is er, namens den H. Stoel, geprotesteerd tegen het dezerzijds te kennen gegeven beweeren, dat er voorloopige kennisgeving zou behooren gedaan te worden, niettegenstaande, op autorizatie van den Koning, zijne regering verklaard had dat de H. Stoel het regt had de kerkelijke aangelegenheden van de Katholieken in Nederland »vrijelijk te organizeeren," van het oogenblik dat die Stoel afstand had gedaan van de regten, voortvloeijende uit het konkordaat van 1827 en uit de konventie van 1841. En desondanks zou er, namens den H. Stoel, op officieele wijze, voorloopige mededeeling gedaan zijn! Men moest vooruit weten dat daar niet op te rekenen viel, daar men op geenerlei voorloopige mededeeling eenige aanspraak had.

Uit de Nota dd. 27 Junij blijkt dan ook dit zonneklaar, dat Z. Em. de Kardinaal Staats-Sekretaris volhardt in zijn beweeren dat er voorloopige kennis gegeven is, doch niet langs officieelen, maar wel langs officieuzen weg. De genoemde Nota zegt dit met zoo vele woorden, weshalve het niet mag verondersteld worden dat Mgr. Antonelli, in zijne Nota van 4 Augustus, in tegenspraak met zijne verklaring van 27 Junij zou gesproken hebben.

Op grond van het aangevoerde, schreven wij in eene noot onder de vertaling van de Nota, dat, waar in de *Emancipation* gelezen wordt: »*d'une manière officielle*," daar allerwaarschijnlijkst moet gelezen worden: »*d'une manière officieuse.*"

Het *Handelsblad* en de *Echo Universel* zijn de eenige binnenlandsche bladen geweest, die de Nota van 4 Aug. de eer der opname in hunne kolommen waardig hebben gekeurd. Het doet ons leed, dat zij van de door ons geschrevene noot geene notitie hebben genomen. Hunne lezers moeten nu stellig in den waan verkeeren, dat Z. Em. de Kardinaal-Staats-Sekretaris van het gegeven zijn van *avis préalable langs officieelen weg* de verzekering gedaan heeft, wat hoogst vermoedelijk door hem niet kan gezegd zijn. Had het *Handelsblad* gelet op onze noot, en zich, vervolgens herinnerd wat eene vroegere Nota van Mgr. Antonelli zegt betreffende het *avis préalable*, dan zou het niet kunnen geschreven hebben, in zijn Nommer van Donderdag ll., dat »de pauselijke regering altijd beweert *vooraf* eene officieele mededeeling van de stukken betrekkelijk tot het herstel der hierarchie wel gegeven te hebben," wat, naar wij ons veroorloven te verklaren, door de pauselijke regering nimmer kan beweerd zijn.

Ook het heden besprokene maakt het betreurenswaardig, dat onze regering, die zoo haastig is geweest om hare Nota van 9 Julij zelve in de bladen openbaar te maken, er niet toe heeft kunnen besluiten de Nota van den 4 Augustus ter openbare kennis te brengen. Hopen wij echter dat zij gevolg geve aan den door de Tweede Kamer uitgedrukten wensch en thans nog mededeele wat zij, betamelijkheidshalve, reeds lang publiek had behooren te maken.

Het Katholicismus bevestigt eene dubbele schepping die der natuur en die der genade. Het stelt op den voorgrond de schuldigheid van den eersten mensch en de oorsprong van het kwaad door het misbruik maken van de vrijheid. Het wijst op twee doeleinden in de zending des Verlossers, ten eerste op het onderrigt en, ten andere op de vrijkooping van de gevallen wereld. Het toont twee daden aan in het groote werk der goddelijke barmhartiggeid, de regtvaardiging en de heiligmaking. Het handhaaft de hoofdinzettingen des Christendoms, de Kerk en de Sakramenten. Het verkondigt het Paradijs, het Vagevuur en de Hel.

Het was misschien met het oog op dezen inhoud en strekking van het Katholicimus, dat Vinet, een ijverig protestant (in den goeden en gezonden zin des woords, en niet in den Nederlanderachtigen Groenen of Groninger geest der Aprilberoering) ergens betuigde: »het Katholicismus is de godsdienst van het gezond verstand." En toch bleef de gemoedelijke man, die zooveel prijs stelde op dat gezond verstand, zich vastklemmen aan het protestantismus, dat in zijn telkens toenemende verwarring, scheuring en tegenspraak, weinig of niets oplevert, dat de toets van het gezond verstand kan doorstaan. Want wat was het bij zijn uitbreken en wat is het nu na drie eeuwen tobbens?

Het Protestantismus der 16de eeuw behield nog de schepping der natuur; maar schoof de schepping der genade op zij, door het verwerpen der bovennatuurlijke gaven aan onzen stamvader gegeven. De gevolgen der eerste wandaad, het zedelijk kwaad, overdreef het op eene buitensporige wijze, hoewel het door de ontkenning van den vrijen wil des menschen de schuld wegnam. Het geloofde dat de Verlosser de wereld moest vrijkoopen; maar het ontkende dat Hij hare dwalingen moest verstrooijen en haar de waarheid wedergeven. Het stelde de regtvaardiging in het licht door de kracht van het Kruis; maar de heiligmaking wischte het uit. Het behield zekere christelijke plegtigheden, maar de Kerk en de Sakramenten wierp het weg. De Hemel en de hel plaatste het nog onder het getal der geopenbaarde waarheden; maar het vagevuur werd onder de fabelen gerekend.

Het protestantismus der 19de eeuw ontkent elke schepping en laat de wezens uit eene oneindige zelfstandigheid te voorschijn komen. Van daar dan ook verwerpt het de aanwezigheid van het zedelijk kwaad, en bij gevolg de schuldigheid van den mensch. Het beweert dat de Verlosser evenmin gekomen is om ons van de straffen der zonden vrij te koopen, als om de duisternis der dwaling weg te vagen. Het vindt dat de regtvaardiging even aanstootelijk is voor het gezond verstand als de heiligmaking. De christelijke plegtigheden vernietigt het met een slag, en wil van Kerk noch Sakramenten hooren. Het Paradijs, het Vagevuur en de Hel bestaan niet.

Men ziet hieruit dat het protestantismus, gelijk het zich thans overeenkomstig zijn aard heeft ontwikkeld, voortaan niets anders zijn kan, dan een algemeen protesteren tegen alle christelijke waarheden, dan een systeem van ongeloof, dat allen boozen hartstogten wonderwel ten dienste staat.

Wij lezen in de *Grondwet:*

»Het bewijs van onverdraagzaamheid en hoe ver de politieke haat kan gaan, te Zwolle geleverd door de deballotage van den heer van Sonsbeeck, oud-Minister van Buitenlandsche Zaken, heeft niet enkel ons, maar wij vleijen ons voor de eer der Natie, elk weldenkend landgenoot smartelijk aangedaan.

»De handeling zelve is geheel van partikulieren aard en, in zoover, minder voor publieke behandeling in bij uitnemendheid aan staatkunde gewijde dagbladen, geschikt. Men kan nogtans de staatkundige en — naar wij vreezen — ook de fanatieke drijfveeren der handeling niet miskennen; en het zijn deze hatelijke drijfveeren, welke wij ons volkomen geroepen achten, onder de geheele uitdrukking onzer verontwaardiging, te veroordeelen.

»Welk denkbeeld zal de bekendwording van dit feit — een feit, dat in de rij der barbaarsche anecdotes van de 19de eeuw zal mogen worden opgenomen — het beschaafde Europa doen opvatten van *onze* beschaving, van den geest van liefde, die *ons* bezielt?

»Gelukkig, dat de dagbladen thans berigten, dat de stad Zwolle, door een zonderlingen zamenloop van omstandigheden, slechts door twaalf dwazen is vertegenwoordigd geworden, en dat men zich vleijen mag op schitterende wijs de smet van onverdraagzaamheid en domperigheid te zien uitgewischt, welke thans op Overijssels hoofdstad kleeft. Voor de eer van het land; hopen wij, dat daarmede niet gedraald worde."

Onder de pelgrims, welke dit jaar Jeruzalem bezocht hebben was ook Onuphare Buratewich een levend gedenkteeken van de barbaarschheid en wreedheid der Moscoviten.

Onuphare Buratewich telt 78 jaren en behoort tot de orde der Dominikanen. Hij is afkomstig uit een aanzienlijk Poolsch geslacht. In 1796 werd hij gewijd tot subdiaken door Mgr. den Bisschop Dembrouski, en onmiddellijk daarna moest hij den pligt vervullen om de katholieke Polen op te wekken, ten einde standvastig te blijven in hun geloof, daar Katharina II alle middelen in het werk stelde om ze afvallig te maken. Naauwelijks had hij die taak volvoerd of hij werd gevangen genomen, geboeid, in een wagen gesloten en tot aan Tobolsk, op de grenzen van Siberië gevoerd. Daar werd hij in een gevangenis geworpen. Weldra moest hij voor den gouverneur verschijnen, die hem de gunst van de Keizerin beloofde, benevens een bisdom, zoo hij de Russische godsdienst wilde omhelzen. Hij weigerde. Nu kwam de beul en de grootmoedige belijder onderging de straf met den knoet. Die knoet bestond uit een zweep van drie riemen, ieder van welke eindigde in een ijzeren haak, als een vischangel. De beul haalde zijn zweep vijfmaal over het ligchaam van den patient, en ploegde ieder keer drie voren in diens vleesch. Om het bloed te stelpen lag men een in brandewijn doorweekten lap op des lijders rug. Vijf weken daarna had dezelfde vraag plaats, een gelijk antwoord volgde en dezelfde geeseling werd herhaald. Ten derde male werd deze marteling wederom na vijf weken voltrokken. Nu volgde er namens de keizerin eene eeuwigdurende verbanning naar de sneeuwvlakten van Siberië. Men trok hem grove kleederen aan, en na zeven dagreizen kwam hij ter plaatse zijner bestemming.

In Siberië heeft men twee klassen van veroordeelden. Zij, die wegens moord of diergelijke misdrijven veroordeeld zijn, krijgen een onuitwischbaar brandmerk op het voorhoofd, de wangen en de kin; men splijt hen den neus open aan beide kanten. Zij kunnen jagen, en in het hun aangewezen en minder koude gedeelte leven, zelfs mogen zij huwen. Zij genieten dus een soort van vrijheid, maar zoo zij de grenzen overschrijden, mag ieder die ze aantreft, hen dooden. Die wegens politieke misdrijven of wegens de godsdienst veroordeeld zijn, worden in wouden, te midden van eeuwige sneeuw geplaatst; één onder de sneeuw gegraven kuil, kruid, een geweer, harde beschuit voor eene maand, ziedaar alles wat het gouvernement hun geeft. De jagt op beeren en wolven moet hun voedsel verschaffen; van de tien huiden moeten zij er negen afgeven aan de inspekteurs, die ieder maand komen. De inspekteurs hebben altijd eenige Russische priesters bij zich, ten einde de ongelukkigen te bewegen hunne godsdienst te verzaken, en zoo dit een enkele maal geschiedt, worden zij overladen met eer en rijkdommen; bij weigering worden zij door de popen verwenscht.

Reeds had Onuphare Buratewich drie jaren in zulk een toestand doorgebragt, en nog had hij niemand zijner medeveroordeelden gezien; want de kuilen liggen op grooten afstand van elkander, en de sneeuw, die meestal de wegen bedekt, laat niet toe zich ver te verwijderen. Eens geraakte onze standvastige subdiaken verdwaald en het geval bragt hem bij een kuil. Er lag een mensch in, dien hij dacht dat sliep; hij schudde hem bij de hand, maar de hand scheidde zich van het ligchaam, want die mensch was gestorven van kou. Een klein kruis, hing om den hals van het lijk, en er was een naam op gesneden; Onuphare dien naam lezende, vernam dat die doode, de bisschop was, welke hem tot subdiaken had gewijd.

Gedurende zeventien jaren stond Onuphare Buratewich al de ongemakken door van koude, honger en allerlei ontberingen, toen hij door de koorts werd geteisterd. In het hevigst van zijne ongesteldheid deed hij de gelofte eene pelgrimaadje naar het H. Graf te zullen doen, zoo God hem de gezondheid en de vrijheid wederschonk. Hij genas, en weldra bevond hij zich op vrije voeten, ten gevolge der amnistie door Keizer Alexander verleend. Het was in 1813, in de maand November.

Zeven en dertig jaren waren er na zijne bevrijding verloopen, toen hij eens op een nacht een stem meende te hooren die tot hem zeide: *ubi est juramentum tuum?* (waar is uw gelofte?) En inderdaad, hij had zijn gelofte vergeten, en thans eerst werd ze hem weder herinnerd. Hij begaf zich naar Rome, de generaal zijner orde liet hem tot priester wijden en gaf hem verlof tot de pelgrimaadje naar Jeruzalem.

Wij zullen bij dit eenvoudig verhaal slechts dit opmerken: "'tgeen Katharina II deed, doet Czaar Nikolaas ook heden; en er zijn in de sneeuwvelden van Siberië ook thans menschen, die voor hun geloof lijden, 'tgeen Onuphare Buratewich en de Bisschop Dembrouski geleden hebben."

Een Turksch ministerie. Al de ministerien zijn niet vereenigd in de Souvereine Porte, een onlangs groot gebouw opgerigt in de plaats van het vorige, dat in 1836 door een brand verteerd werd. Het ministerie van oorlog is te Eski Sarraï; het ministerie van koophandel, aan de Tidjaré-Kharé; het ministerie van finantien nabij het plein Ameïdan. De ambtenaren zijn niet zoo talrijk als aan de Europeesche ministerien. Bovendien oneindige vakanties! Donderdags worden de bureaux ten twaalf ure gesloten, omdat de heilige Vrijdag begint niet bij het opgaan van de zon des Vrijdags, maar bij het ondergaan der zon des Donderdags. Des Zaturdags wordt bijna niets uitgevoerd; des Zondags zijn de bureaux gesloten, omdat de franken en de onderdanen-rayas, niet werken dien dag, die in de vorige eeuwen, gelijk zijn Turksche naam pazar-gun aanduidt, een marktdag was. Kortom, in de Turksche bureaux is men slechts gedurende de drie eerste dagen der week werkzaam. Gij treedt binnen, maar is het de eerste maal dat gij te Konstantinopel komt, dan is het welligt mogelijk gij u verbeeldt u vergist te hebben en een gasthuis te zijn binnengetreden.

De grond der zaal is bedekt met matrassen waarop de schrijvers gehurkt zitten; de matrassen liggen links en regts, in 't midden een doorgang latende, waarlangs men tot den chef der divisie komt, die op eene kleine verhevenheid aan 't eind der zaal zit.

De Turken schrijven niet op eene schrijftafel; op hunne matrassen zittende schrijven zij met de regterhand op de linkerhand, en niet met eene pen, maar met een dun riet dat zij *Calem* noemen.

Hun papier is veel zwaarder dan het onze; zij snijden het in smalle strooken, om ze op de linker hand te kunnen leggen, zoodat hand en papier een zeker steunpunt aanbieden, waarop de Turksche scriba zijne karakters van de regter naar de linkerzijde kan schrijven. Voor hem staat een klein kistje, waarop een blad met al de voorwerpen die hij noodig heeft: een lange schaar om het papier aan strooken te knippen, een soort van scheermes met lang vatsel, om zijn roodachtig riet te snijden, zes of acht potjes bevattende blaauwen, rooden, zwarten inkt. Het schoonschrijven is bij de Turken in groote eer. Als er geschreven moet worden dan klapt de schrijver in zijne handen. Zijn knecht (de minste beambte heeft een knecht) brengt hem een groot vel papier. De Turk legt eindelijk zijne pijp, waarvan de kop op een koperen blaadje, bezijden de matras ligt, uit den mond; hij neemt de schaar, snijdt, knipt een strook van het papier en gaat eindelijk tot schrijven over.

De onderteekening van het stuk eischt niet minder voorbereidingen. Hij neemt van zijn borst een geknoopt beursje van zilveren, koperen, ja zelfs gouden mazen. Hij opent het en neemt zijn kachet er uit; vervolgens steekt hij zijn colim in den inkt, laat dien op den top van zijn wijsvinger druipen en bevochtigt het kachet er mede. Na die langdurige werkzaamheid strijkt hij zijn tong over de plek van het papier, waar hij zijn naam moet stellen en drukt er zijn kachet op, dat zijne handteekening is.

Gelijk men ziet wordt alles met eene plegtige langzaamheid verrigt. De Turksche schrijver is een kwartieruur bezig met het knippen van een strook papier; hij schrijft, doch niet zonder nu en dan de pijp op te nemen; vervolgens komt de bewerking van het kachet en eindelijk de schoonmaking er van, zoodat het schrijven van een brief hem een halven dag bezig houdt.

Door den Koning daartoe uitgenoodigd, heeft het koninklijk instituut van ingenieurs eene kommissie benoemd, om onderzoek te doen naar de vereischten en inrigting eener arbeidswoning, voldoende aan de regelen der gezondheidsleer en overeenkomstig de behoeften van onzen landaard. Tot leden dezer kommissie, welke tevens uitgenoodigd is spoedig een verslag deswege aan Z. M. aan te bieden, zijn benoemd de heeren: H. F. G. N. Camp, F. W. Conrad, M. H. Conrad, Dr. G. J. Mulder, W. N. Rose en Is. Warnsinck.

De minister van Binnenlandsche Zaken, door den Koning gemagtigd om zorg te dragen dat, na de opheffing van het Koninklijk Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten, de bepalingen bij uitersten wil van 10 Jan. 1837 gemaakt door wijlen den heer Mr. J. H. Hoeufft te Breda, zoo veel mogelijk worden nageleefd, looft, ingevolge de bewoordingen van dat testament, bij deze uit: "een gouden eerepenning ter waarde van ten minste twintig gouden dukaten, aan den maker van het best, verre boven het middelmatige, goedgekeurde Latijnsch gedicht van ten minste vijftig regels, mits geene vertaling zijnde, noch een privaat gelegenheidsvers, noch een stuk, dat bevorens of in druk of in handschrift in omloop is geweest."

De mededingende dichtstukken moeten vóór 1 Dec. 1854 aan het departement van Binnenlandsche Zaken worden ingezonden. Zij behooren te zijn geschreven met eene andere hand dan die des vervaardigers en voorzien van eene zinspreuk, te herhalen op een daarbij te voegen verzegeld briefje, bevattende den naam, de betrekking en de woonplaats van den vervaardiger.

Van den uitslag der mededinging zal nader mededeeling worden gedaan.

Bij de centrale cholera-kommissie alhier zijn op ... November aangegeven 7 personen, overleden 7.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn op 17 November aangegeven 2 cholera-lijders, overleden 2, hersteld 1.

Bij den landman J. v. S. te Voorhout, werden langs eenige koeijen ziek, zoodat hij de hulp van rijks veearts Steijgerwalt inriep. De verschijnselen ziekte waren ongewoon en deden aan vergiftiging denken, zoodat hij de hulp verzocht van prof. van Boon Mesch. Genoemde hoogleeraar heeft daarop het de mest waarmede het land bemest was, de boeken van eene der gestorvene koeijen en de daarin aanwezige voedselstoffen en de melk van twee aan de ziekte lijdende koeijen onderzocht, en in alle deze stoffen ... verbinding gevonden. Naderhand bleek het, dat de landman in het begin van September zijn ... met van een schipper gekochten mest had bemest ... de koeijen slechts 14 dagen op dit land waren geweest toen de ziekte zich openbaarde, en niettegenstaande alle aangewende middelen, zijn er van de 12 koeijen die op het land geloopen hadden, 7 gestorven; ... andere zijn hersteld. In den gebruikten mest is ... de oorzaak der ziekte te zoeken; hij was voorzeker afkomstig uit een loodwit fabriek, en dit vermoeden is bevestigd, daar in den mest stukjes steen gevonden zijn, die oppervlakkig met loodwit waren bedekt. ... ware te wenschen dat zulke mest van het land geweerd werd. Reeds 3 jaren geleden heeft prof. van der Boon Mesch in deze kourant tegen het gebruik van die stof gewaarschuwd, dewijl hij daarin lood gevonden had, en ook toen de koeijen vergiftigd en sommige daarvan gestorven zijn. (*L. ...*)

Het vinden van twee kisten met kerkornamenten ... het huis Baast, onder Oostelbeers, wordt tegengesproken, als zijnde geheel buiten de waarheid. (*N. ...*)

Den 16 dezer moeten te Luxemburg eenige ... manifestatien van dreigenden aard hebben plaats gehad, ten doel hebbende van de kamer van afgevaardigden eene wet te eischen, houdende verbod van uitvoer van graan naar Frankrijk. (*H. ...*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 November. De verschillende berigten die van het oorlogstooneel aan den Donau ingekomen zijn, blijven nog steeds voor een groot gedeelte van alle zekerheid ontbloot. Het schijnt dat een en ander tot het volgende kan terug gebragt worden:

De Turken hebben de positie die ze aan den linker Donau oever tegenover Oltenitza hadden ingenomen vrijwillig ontruimd, zonder eenig gevecht, en zij door den vijand in eenig opzigte verontrust te ... zij hebben de quarantaine gebouwen waar den 4 strijd plaats had, benevens de door hen opgeworpen verschansingen laten springen, en zijn vervolgens naar den regter oever terug getrokken.

Na den 4den November heeft er alzoo geen gevecht plaats gehad, de Russen zijn niet geslagen, Bucharest is niet in brand gestoken, de generaal Gortschakoff niet op Kroonstad teruggetrokken en de Turken zijn niet over den Donau gedrongen. Alleen heeft Omer ... zijne troepen van den linker naar den regteroever verplaatsen.

Wat de rede is van deze achterwaartsche beweging is moeijelijk te gissen, en zal welligt later blijken.

Het wordt voorts bevestigd dat de Turken aan de Aziatische grenzen, na een hevigen en moorddadigen strijd een fort hebben verovërd. Van de Russen zijn 1000 man gesneuveld. De Turken hebben een groote voorraad wapenen en krijgsbehoeften buit gemaakt, onder anderen 2000 karabijnen, in de wapenfabriek van Luik vervaardigd.

— In de dagbladen van Piemont wordt sedert eenige dagen melding gemaakt van eene reis, die prins Napoleon naar Turyn zal doen; ook te Parijs begint men er geloof aan te hechten.

— De diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Rusland worden dagelijks koeler. Men spreekt ... dan ooit van het vertrek van den heer Kisseleff en alle te Parijs aanwezige Russen.

— In brieven uit Geneve wordt geschreven dat de heer James Fazy bij de jongste verkiezingen de ... laag heeft geleden. Hij is bezweken voor eene ... van konservatieve protestanten en eene faktie van ... socialisten, zich noemende onafhankelijke demokraten. De verkiezingen hebben Zondag plaats gehad, doch Maandag is de uitslag bekend geworden. De zes ... kozenen zijn eerste helden van de geheime ... pen. Alleen uit haat tegen de Katholieken heeft ... koalitie gevormd en dezen uitslag verkregen. Het ... lijke element heeft zich te Geneve, hij weer ... vervolgingen, steeds uitgebreid, niets heeft het ...

ken stuiten, noch de door geld gekochte bekeeringen, noch de listen en lagen van allerlei aard.

De leus was: Fazy heeft zich aan de Ultramontanen verkocht, Fazy begunstigt de Jezuiten; Fazy moet er onder!" En alzoo is Fazy door den opgewonden haat der Protestantsche bevolking die hem zeven jaar geleden aan 't bewind had gebragt, gevallen. Hij is gevallen omdat men hem moede is. Zeker op zijn bestuur valt veel aan te merken, doch wat is er te wachten van de onkundigen die hem vervangen.

De Katholieken hebben in groote getal den heer Fazy ondersteund, wijl hij dit oogenblik de waarborg was hunner godsdienstige vrijheid. Het is te verwachten dat zij thans aan de schandelijkste ongeregtigheden zullen worden blootgesteld. Het protestantsch fanatisme staat te vollen gloed, en het nieuwe bewind zal er wel toe [illegible] worden om aan dien hervormden haat eene [illegible]ediging te geven, een haat die sedert een jaar de burgeroorlog met alle magt aanblaast. De liefdezusters [illegible] er wel eerst aan moeten gelooven. Maar wat men [illegible] in het werk mag stellen, het Katholicismus zal er [illegible] wezenlijkheid geene schade door lijden, gewoon als het is te groeijen onder het geweld der stormen.

— De *Times*, over de gezondheid van het Russische [illegible] sprekende, maakt ook melding van de ontevredenheid der poolsche troepen, en bevestigt het feit, gis[teren] door ons medegedeeld, dat zes Poolsche soldaten op last des Keizers zijn gefusileerd. De *Times* meldt [echt]er niets van de aanleiding, maar geeft alleen het feit op.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Nov. In de vredelievende betrekkingen, die tot nu toe, in weerwil van alle wisseling van staatkundige nota's, tusschen Rusland en Engeland bestaan hebben, schijnt eene ernstige verandering tot stand gekomen te zijn. Rusland heeft het initiatief genomen. Te Portsmouth kwam voor eenige dagen een persoon aan, die nog niet lang geleden naar Petersburg geroepen werd, om het fabriceren van zeildoek voor de Russische vloot te besturen. Hij heeft die betrekking evenwel niet lang behouden, daar hij even als andere in de Russische arsenalen geëmploijeerde Engelschen plotseling zijn ontslag gekregen heeft.

— Verscheidene aanzienlijke kooplieden der City, die in Russische artikelen handel drijven, hebben eergisteren een onderhoud met Lord Clarendon gehad, ten einde van hem te vernemen, of het verkeer met Rusland ook aan belemmeringen zou kunnen worden blootgesteld. Zij maakten den minister opmerkzaam, dat juist in den tijd des jaars uit Engeland groote inkoopen te Petersburg gecontracteerd worden, welke in het volgende saizoen uitvoering erlangen; dat die artikelen gelmatig voor het grootste gedeelte en niet zelden geheel en al vooruitbetaald worden, en dat het daarom van het grootste belang was te weten, of het bij den tegenwoordigen staatkundigen toestand raadzaam zij, dergelijke contracten te sluiten.

Lord Clarendon antwoordde op deze vraag, dat de Britsche regering wel voortdurend tracht den oorlog af te wenden en te voorkomen, doch dat voorzigtigheid [in]tusschen bij dergelijke transactien aan te bevelen was. Zijne lordschap moet eenigzins verbloemd te kennen gegeven hebben, dat de met Rusland handelende kooplieden wel zouden doen hunne kapitalen niet op het spel te zetten. »Wij willen deze laatste daadzaak niet onvermeld laten," voegt de berigtgever er bij, »en vermelden haar slechts zoo als zij ons uit het Baltic-Coffeehouse, waar de Russische kooplieden bijeenkomen, ter ooren is gekomen."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 18 November. Alhier is uit Bukarest [van] 14 November, de navolgende officieele depêche ontvangen:

De Turken zijn den Donau geheel vrijwillig weder overgetrokken, zonder dat er eenig gevecht met de Russen plaats had. Voor hunnen terugtogt te bewerkstelligen, hebben de Turken de fortifikatien van Oltenitza vernield, de thans bestaande brug over den Donau [afgebrand], en de quarantaine gebouwen aan den linkeroever geheel ontruimd. De reden van dezen terugtogt is onbekend.

— In een berigt van de Poolsche grenzen wordt het volgende overzigt gegeven van de linie der Russische krijgs-operatien. Deze linie strekt zich uit van Krajowa over Bucharest en Ismael, het kustenland, over Odessa, Sebastopol en Kaukasie tot aan geene zijde van Anatoli [en wordt] in drie opper-kommando's, namelijk in het [eigen]lijke hoofttooneel der krijgs operatien in Wallachije, onder het opperbevel van Gortschakoff; voorts in de troepenstations in Moldavie, bij Ismael en aan de kusten van Bessarabie en Zuid-Rusland, onder de Generaal Lüders, en eindelijk in het krijgstooneel in den Kaukasus, onder den Prins v. Woronzow. Buitendien bestaat er nog een afzonderlijk opper-kommando over de vloot, waarmede de admiraal Prins Mentschikoff belast is. De opperbevelhebber van al de artillerie-parken, Lazareff-Stanischeff, welke bevel heeft ontvangen om de artillerie-parken naar de Donau-vorstendommen te vervoeren, heeft Warschau reeds verlaten.

KEULEN, 17 November. De verklaring welke door den Aartsbisschop van Freiburg aan het bewind van Baden heeft gezonden luidt aldus:

Aan den Minister van Staat van het Hertogdom Carlsruhe.

In antwoord op de aanmerkingen den 31 Oktober ll. hem gedaan, door den Groot-Hertogelijken raad den heer van Stengel op bevel van Z. D. H. den groothertog, in tegenwoordigheid van het kapittel der kathedraal heeft de ondergeteekende de eer met diepen eerbied het volgende te verklaren:

Het hem onregtvaardiglijk gedaan verwijt, van door zijne daden de regten van het groothertogelijk gouvernement te willen krenken en inbreuk maken op de souvereine regten van Z. D. H. den groothertog, heeft den ondergeteekende, den zeer gehoorzamen onderdaan van den Staat met diepe smart vervuld. Bezield van de innige overtuiging steeds naauwgezet zijne burgerpligten vervuld en bewijzen te hebben gegeven zijner onwrikbare trouw jegens den hem door God gegeven Souverein, verheft de ondergeteekende, zeer gehoorzame onderdaan, met kracht, als volstrekt geen grond hebbende, zich tegen het grievend verwijt dat hem gedaan is.

De daden die hem dat verwijt berokkend hebben, betreffen, gelijk in alle opzigten de bisschoppelijke memorie van 18 Junij van dit jaar bewijst, zuiver bisschoppelijke regten en pligten, die den zeer gehoorzamen ondergeteekende door God en Zijne Kerk zijn gegeven en opgelegd.

De daden, door den ondergeteekende verrigt ter vervulling zijner geheiligde pligten, moesten, in overeenstemming met de verklaringen en geestelijke geloften, die het Rijnsche Episkopaat binden, na de mededeeling daarvan aan de groothertogelijke overheden gedaan, niet de minste verwondering gebaard hebben. De bisschoppen hebben geen enkel nutteloos woord geuit, maar hun gedrag onderworpen aan de vreeselijke verantwoordelijkheid door God hun opgelegd, een gedrag waarvan geen menschelijke magt in staat zal zijn hen ooit te doen afgaan.

De ondergeteekende, schoon de gehoorzame onderdaan van den groothertog, kan zich mitsdien niet aan de verwondering onttrekken, welke het door den heer van Stengel geuit denkbeeld in hem heeft doen ontstaan, tijdens diens verklaring, dat het de pligt van hem, aartsbisschop, was, deze zich aan te sluiten had te onderwerpen, in strijd met de overeenkomsten van het volkenregt en met de autonomie (regt van eigen beheer) der Kerk, gewaarborgd door de konstitutie, en die de organizatie der Kerk door Christus gegeven, vernietigen en om beschikkingen te herroepen, die het regtstreeksch gevolg der bisschoppelijke regten zijn. De ondergeteekende herhaalt hier het apostolisch woord: »Men moet God meer gehoorzamen dan de menschen."

In de bewustheid van niets anders te willen dan Gods wil te vervullen, wacht de ondergeteekende onbeschroomd en met vertrouwen al de gevolgen, die zijne daden na zich mogten slepen.

De Allerhoogste doet alles tot heil Zijner Kerk dienen. Het is langs den weg der vervolging, dat de Kerk tot hare verheerlijking komt; het martelaarschap is haar deel. De hemelsche leiding die de wereld bestuurt, zal in haren loop door geene wereldsche magt worden tegengehouden. Hij die over hemel en aarde magt bezit, zal Zijne Kerk tot aan het einde der dagen beschermen. Elke geweldaddigheid tegen de Kerk, keert zich ten nadeele van hen die ze plegen.

't Is om die reden dat de ondergeteekende, gehoorzaam burger, gedreven door de vurige liefde die hem voor zijnen Souverein bezielt, jegens wien hij in al de tijdstippen zijns levens een onwankelbare trouw zal behouden, en voor zijn vaderland, dat hij vurig begeerig is den zegen te doen verkrijgen, die uit de werkdadige vrijheid der Kerk ontstaat, nederig de vrijheid neemt opmerkzaam te maken op de gevaarlijke, het welzijn van den Staat bedreigende gevolgen, die ontstaan zouden uit de aangekondigde geweldadige maatregelen, waardoor men priesters wil dwingen tot ongehoorzaamheid jegens hunnen Overste, tot schending van hunnen eed; priesters die jegens hunnen bisschop, ten gevolge van den heiligen eed aan hem gedaan, tot gehoorzaamheid verpligt zijn. Zulk een schok aan de geestelijke overheid toegebragt, schokt tevens de burgerlijke overheid, en die uitkomst zou te zekerder zijn, daar de vervolging een priester zou treffen, die tijdens de beroeringen en de verwarring des geestes, zijnen souverein zijn goed, zijn bloed, zijn leven heeft aangeboden en die ten allen tijde gereed zal zijn aan God te geven wat Gode behoort, en aan den Vorst wat den Vorst toekomt.

Het examen der theologanten, zonder medewerking van een groot-hertogelijken kommissaris, de koncessie der kurie van het hospitaal te Constanz, waaruit het de hooge regering van den staat niet gemeend heeft eenig kanoniek patronaatsregt te moeten doen gelden, evenmin de benoeming van een lid van het bisschoppelijk kapittel zonder toestemming van den staat, stellen niet daar een inbreuk op de souvereine regten van den groothertog, en dat kan niet betwist worden tegenover de verklaringen van het Episkopaat des bovenrijns, die in de hier boven vermelde memorie vervat zijn.

Hetzelfde betreft de bedreiging van exkommunikatie tegen de leden van het opper-kerkbestuur in het groothertogdom gerigt, als Katholieken, gelijk de ondergeteekende wijdloopig heeft bewezen in de des betreffende speciale akten.

In de vaste overtuiging zijn pligt te hebben gedaan, zal de ondergeteekende er nimmer toe kunnen besluiten iets van zijne beschikkingen te herroepen. Voor het vervolg zal hij dan ook zijn gedrag regelen naar den inhoud van zijn antwoord, den 16 Julij ll., tot het groothertogelijk ministerie gerigt, terwijl hij bij deze, al de in zijne memorie vervatte verklaringen herhaalt. Zelfs nog op dit oogenblik is de ondergeteekende in het volle vertrouwen, dat Z. D. H. onze Groothertog in Zijne hooge wijsheid en geregtigheid, de eischen van het Episkopaat als zeer gegrond zal beschouwen en naar het voorbeeld der hooge wijsheid van Z. M. den Koning van Pruissen zich verwaardigen zal te verklaren dat, »de Roomsch-Katholieke Kerk in volle vrijheid en onafhankelijkheid hare belangen administreert en regelt."

In dat onwrikbaar vertrouwen zal de ondergeteekende, die tot zijne groote blijdschap geheel in overeenstemming is met het kapittel zijner kathedraal, voortgaan de pligten zijner zending ingevolge de voorschriften der H. Kerk te vervullen. In den naam van God, die Hemel en aarde geschapen heeft, zal hij zijn steun en kracht vinden.

Frijburg, (*Get.*) HERMANN,
den 4 Nov. 1853. Aartsbisschop van Frijburg.

— Aan het Fransch dagblad van Frankfort wordt uit Karlsruhe dd. 12 Nov. geschreven:

Het gouvernementeel dekreet uitgevaardigd tegen den Aartsbisschop van Freiburg, doet de vrees ontstaan dat de straffen zullen toegepast worden verordend bij de wet van 1852, ter gelegenheid van den staat van beleg. Deze straffen zijn een detentie van eenige maanden, waarbij eene boete kan komen van 300 florijnen. Het gouvernement behoudt zich ook voor om een gedeelte van de tijdelijke inkomsten der geestelijkheid in te houden.

— Uit Turyn wordt gemeld, dat de Kamer in hare zitting van den 16 den heer Boncompagni tot haar voorzitter heeft verkozen, ter vervanging van den heer Ratazzi, benoemd tot minister.

De heer Boncompagni was de kandidaat van het gouvernement.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 November.

GETROUWD (17 Nov.): J. Saruco met W. L. H. Bonnink. — (18 Nov.): F. L Heidveldt, wed. met J. E. van Dijk.

BEVALLEN (15 Nov.): M. M. A. Mouthaan, geb. Krawinkel, Z. — (17 Nov.): J. J. Everts, geb. van Diest, Z. — (18 Nov.): H. Renning, geb. van Waning Bolt, Z.

OVERLEDEN (13 Nov.): E Muller, wed. J. de la Fontaine Verwey, 76½ j. — (15 Nov.): J. Rojaards, geb. de Clercq, 46 j. — (16 Nov.): J. Ekelmans, 14 j. J. Scheffers, 7 j.

HANDELSBERIGTEN.

OVERZIGT DER WEEK.

AMSTERDAM, 19 November.

KOFFIJ. De plaats gehad hebbende prijsverhooging, heeft zich niet alleen goed staande gehouden, maar werden de ordinaire en goed ordinaire *Java*-soorten zelfs bij enkele Geelen, met ½ cs. avans op de veilings-prijzen betaald. Betere kwaliteiten zoo in groen als in blank weinig voorhanden en ook minder gevraagd.

THEE. Voortdurend met levendigen omzet ook in de *Java*-soorten, waarvoor nu koulant een avans van 5 cs. op de laatste veiling toegestaan wordt.

TABAK. Bij opruimenden voorraad in de *Noord-Amerikaansche* soorten was de vraag ook zeer beperkt, en heeft zich de geheele omzet in de eerste hand deze week bepaald, tot 33 vaten *Marijland*, waarvoor nog vrij goede prijzen besteed zijn. — Van de dezer dagen ter markt gebragte 1395 pakken *Java Malang* is slechts een partijtje van 352 pakken gebost aangeregen, toegewezen en het overige boven de biedingen opgehouden.

SUIKER. *Ruwe*. *Surinaamsch* in de eerste hand bijna geheel opgeruimd. In het begin dezer week zijn nog afgedaan: 3400 matten *Java* Nº 8½ a *f* 26¼ en 4000 matten *Manilla* Nº 8 a *f* 27½ beide nieuwe konditie, terwijl de betaalde prijzen in de *Java*-veiling van 47 ll., waarvan wij den afloop reeds hebben vermeld, eene bijzondere vastheid in de markt aantoonen. — *Geraffineerd* voor *Uitvoer*. Tot de bestaande prijzen, blijft altijd nog eenige vraag bestaan, zonder dat wij belangrijke afdoeningen kunnen vermelden. — In *Consumtie* kan men nu als volgt koopen: *Melis Stoom* N S R Nº 1 *f* 66, Nº 2 *f* 65, Nº 3 *f* 63 a 64; B K Nº 2 *f* 65; B & H *f* 60 a 61; S & T Nº 1 *f* 61, Nº 2 *f* 60; W & Z & T & C *f* 60. *Basterden*, geel *f* 48 a 49, helbruin *f* 45 a 46, bruin *f* 43 a 44. — *Stroop*. *Stoom* *f* 30; O F *f* [illegible]

SPECERIJEN. De prijzen der fijne soorten [illegible] geheel als

nominaal te beschouwen. Tot verlaagde prijzen zijn vele koopers zonder bepaalde afgevers.

GEDROOGDE FRUITEN. *Krenten. Zantische* prima kwaliteit bijna opgeruimd. Ordinaire soorten van 1852 tot lage prijzen met meer handel. — *Rozijn. Smirna en Samos* blijft prijshoudend. *Malaga* nieuw in vaatjes *f* 24. *Muscadel f* 34, dito in lagen *f* 46. — *Vijgen* onveranderd.

RIJST. Hoewel ferm prijshoudend, was de handel minder levendig. Verzendingen naar buitenslands, van vroegere inkoopen blijven nog aanzienlijk.

POTASCH. De veiling van 64 vaten beschadigde *Petersburger* is van *f* 8¾ tot 13¼ E. na kwaliteit afgeloopen, zijnde *f* ¼ onder taxatie. Nieuwe *Petersburger* blijft tot *f* 14 E. te koop, jarige *f* 13¾ E. *Toskaansche f* 14¼ E.

VERFWAREN. *Indigo.* Geheel onveranderd; de omzet blijft zich tot kleinigheden bepalen. — *Verfhouten.* Alleen een verkoop van 10 Ton *Manilla Sapanhout* onlangs aangevoerd te vermelden — Andere soorten onveranderd zonder handel. — *Harst.* 657 vaten transparente *Amerikaansche* zijn zeilend tot onbekend geblevene prijzen verhandeld. — *Terpentijn-Olie.* Blijft tot vorige prijzen te koop. — *Lood.* Blijft tot prijzen van vorige week nemers vinden en met weinig voorraad gevraagd. — *Meekrap.* Genoot minder kooplust, doch daar houders algemeen zeer ongenegen zijn lager los te laten, kan men niet veel lager te regt.

STERKE DRANKEN. Voor *Arak* en *Rum* worden steeds verhoogde prijzen betaald. — *Genever* iets lager; eerste soort 100 % *f* 23½, tweede soort *f* 22½. — *Moutwijn* 91 % *f* 19 pr. vat a kont.

METALEN. *Koper* blijft prijshoudend. — *Banca-Tin.* Nadat men voor 600 blokken *f* 72 besteed heeft, wordt nu nog dezelfde prijs te vergeefsch geboden.

VETWAREN. In alle soorten met staande prijzen en weinig handel. — *Was en Honig.* De hooge prijsvorderingen beletten voor het oogenblik allen handel.

DELFT, 17 Nov. Boter: eerste kwaliteit *f* 53 a 55; tweede kwaliteit *f* 50 a 52.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 18 Nov. Rogge. Daar zich gedurende deze week veel kooplust vertoonde zoo voor de provincien als voor het buitenland, gingen vele partijen ligt en ongedroogde tot hoogere prijzen van de hand, hetgeen ook eenige levendigheid aan hard gedroogde voor stokerijen bijzette. Men noteerde: 141/2 ℔ Archangel *f* 276 1/m.; 142/2 ℔ dito *f* 280 1 m.; 145/2 ℔ Koersche *f* 312 6/w.; 146/2 ℔ Arensburg *f* 323, *f* 325 6/w.; 145/2 ℔ Kunda *f* 322 6/w., *f* 323 3/m.; 142/2 ℔ n. Riga *f* 290 6/w.; 140/2 ℔ n. Archangel *f* 290 6/w.; 150/2 ℔ Libau *f* 330 6 w.; 140/2 ℔ n. Arch. *f* 223 1/m., hetwelk later te vergeefs geboden werd. Bovendien werd vroeger nog onder de hand afgedaan: 146/2 ℔ Odessa *f* 285 1/m.; 140/2 ℔ j. Archangel *f* 275 1/m. *f* 277 1/m.; 144/2 ℔ Eupatoria *f* 284, 285 1/m.; 142/2 ℔ Archangel *f* 295 6/w.

Gerst. Ook hierin is de handel vrij levendig geweest tot iets lagere prijzen. Men verkocht: 128/2 ℔ Libau *f* 265 3/m.; 129/2 ℔ Koersche *f* 260, later *f* 264 6/w.; 132/2 ℔ Libau *f* 272 1/m., 273 *f* 6/w.; 134/2 ℔ Hapsal *f* 265 6/w.; 136/2 ℔ Arensburg *f* 275 6/w.

Moutwijn ging Zaturdag wederom iets terug en kon men eenige posten à *f* 18¼ koopen. Maandag echter nam de vraag zoodanig toe, dat de markt op *f* 18¾ en Dingsdag op *f* 19 verhoogde, Woensdag en volgende dagen was alzoo naar genoegen te koopen.

Jenever *f* 23.50. — Amst. Proef *f* 24.75.

MIDDELBURG, 17 Nov. Tarwe, puike jarige Zeeuwsche *f* 16,50, Nieuwe dito *f* 16, mindere *f* 15 a 15,50; puike jarige Walchersche in konsumptie *f* 17 tot 18, puike Walchersche Nieuwe *f* 17,50, mindere *f* 17 a 16,50. — Rogge. Puike Nieuwe *f* 11,25 a 11,50, jarige *f* 10,75 a 11. — Gerst. Winter *f* 9, puike Zomer *f* 8,05. — Walchersche Witteboonen *f* 13 tot 13,75. Bruineboonen *f* 14 a 14,25. Paardeboonen *f* 8 a 8,25. — Walchersche Erwten, kleine *f* 11,75 tot *f* 12,25, en groote *f* 13 tot 13,50. Zeeuwsche Groene Erwten, onzuivere *f* 9, puike *f* 10,50 a 11. Dito Paardeboonen *f* 8, Wakke *f* 7,50. — Boekweit *f* 8,75. — Koolzaad, puik droog *f* 13,25.

ANTWERPEN, 18 Nov. *Koffij.* Zeer gevraagd tot verhoogde prijzen. Van Domingo zijn 1800 balen omgezet, terwijl van Brazil weinig meer komt.

Rijst. Van ongepeld Aracan zijn wederom 2000 balen tot vaste prijzen omgezet.

Huiden. De verkoopen in deze week hebben bestaan in 5000 stuks drooge, 3000 stuks gezouten Montevideo en 1100 stuks gezouten Rio-Grande Huiden.

Granen. Rogge en Tarwe met weinig zaken en zeer vaste prijzen.

LONDEN, 17 Nov. *Suiker. Ruwe.* Voor zeilende ladingen blijft vraag bestaan tot de voorgaande prijzen. *Geraffineerd.* Crushed met weinig aftrek.

Koffij. Ceylon Native wordt op 46 s. 6 d. a 47 s. gehouden, met weinig kooplust. Voor Plantage soorten worden volle prijzen betaald.

Talk vast. Petersburger in loco 56 s. 6 d.

Granen. Tarwe prijshoudend met weinig kooplust. Garst zeer schaarsch en hoog gehouden.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 53⅛, 1840, 1842 4½ pc. 95¾; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21⅛; Binnenl. 3 pc. 40⅝; Romeinsche 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 79⅝.

PARIJS, 18 Nov. Fransche 3 pc. 73.25; 4½ pc. 99.60; Spanje 3 pc. Binnenl. 41; id. 1 pc. 21⅜; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 94.

LONDEN, 18 Nov. Cons. kont. 95⅛ a —; op tijd 95⅛ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99; 1852 94 a 96; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5 a 5¼; Gren. 20 a 21; Uitgest. 7¾ a 8¼; Mexiko Nieuwe 24⅛ a 24⅜; Peru 4½ pc. N. 71½ a 72½; Uitgest. 49 a 51; Rusl. 1822 5 pc. 112 a 114; (N.) 4½ pc. 98 a —; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41½ a 42½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21⅞ a —; 3 pc. 45½ a —; Coup. cert. 5¼ a 5½; Passive 4¾ a 5, Holl. 2½ pc. 63½ a 64; id. 4 pc. 95 a 95½; Venez. 31 a 33; Uitg. 12 a 14; Wissel op Amst. *f* —.—; 3/m. —.—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 18 Nov. Met. 5 pc. 92½; Bank-Aktien 1318; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.14; Zilver 15.

BERLIJN, 17 Nov. Pruissen 3½ pc. 90¼; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 93½; Pools. 4 pc. 93½; Loten fl. 500 87; Oost. Met. 5 pc. 79⅝; Amsterdam zigt 142⅝ p, id. 2/m. 141⅜ g.

HAMBURG, 17 Nov. Rusl. Cert. 101; Den. 3 pc. 78½; 5 pc. 97; Oostenrijk Met. 5 pc. 91; Spanje 1—3 pc. 19⅞; Binnenl 3 pCt. 37⅛; Mexiko 17¾.

FRANKFORT, 18 Nov. Met. 5 pCt. 78⅞; W. Bank-Aktiën 1322; W. Loten fl. 250, 115; Spanje 1 pCt. 21⅛; id. 3 pCt. $40\frac{7}{16}$; Wissel op Weenen 103.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	18 NOV. 4½ u. gebl.	19 NOV.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch.	à 2½ pCt.	61	$60\frac{5}{16}$ a	61	
Dito Dito	3	73½	73½		
Dito Dito	4	$91\frac{13}{16}$	92¼		
O. I. Leening 1844	4	$92\frac{1}{16}$			
Amortis. Syndic.	3½	91	91⅛		
Handel-Maatschappij	4½	125	125¼		
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien		98			
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		50	50		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	$21\frac{7}{16}$	$21\frac{7}{16}$	21½	21½
Dito	3		44½	44¾	
Dito Binnenl. à 6/m.		$40\frac{7}{16}$	40½		
Coup. Bewijzen		5⅝	5⅜		
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5	36⅜	$36\frac{7}{16}$	$36\frac{9}{16}$	36½
Dito uitgestelde					
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	103⅞			
Dito Dito 1828 en 1829		102¾	102½	102¾	
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94¼			
Dito	4½	95⅜	95¾		
Dito bij *Hope*	4	82⅜	80½		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		88	88		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5		100¼		
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		69⅝	69½		
POLEN, Certifikaten	4	81⅛	81¼		
Dito Aand. à fl. 500		156¾	156¼		
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4	4		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$75\frac{9}{16}$	75⅝	75⅝	
Dito 1852					
Dito 1847	2½	39	38⅝	[illegible]	
Dito 1851	2½	$38\frac{13}{16}$	[illegible]	39	
Dito 1849	5	89¾	89⅞	90	90
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B	5	89¾	89⅝	90	90
Aand. met Loting fl. 500 *f*					
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt	98			
BRAZILIE te Londen 1824	5	95⅞	95	95⅛	
Dito Leening 1843	5		95½		
PERU	4½	69			
MEXICO Nieuwe	3	22¼	22⅞		
VENEZUELA à £ 100	3½	31⅛			
GRENADA à £ 100	2	18¼	$18\frac{3}{16}$		
Dito Uitgestelde		$7\frac{13}{16}$			
ECUADOR à £ 100					

Mexiko onbepaalde $22\frac{11}{16}$, ¾.

Onze fondsenmarkt verkeerde heden over het geheel in eene betere stemming, met vrij veel handel in Hollandsche, Oostenrijksche en Mexikaansche fondsen.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 4 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55¾	Livorno	2/m.	*f* 38⅛
»	zigt	» 56¼	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅛	Petersburg	»	» 1.85
»	½/m.	» 55½	Weenen	6/w.	» 30¼
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» $35\frac{3}{16}$
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» $35\frac{9}{16}$
Lissabon	»	» 41	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 41	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		» ⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

ROTTERDAM, 17 November. Het schip Pantalon, kapt. Remmers, zou den 28en September van Batavia herwaarts vertrekken.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Nov. H J. de Boer, Phoenix, Suriname. — Gisteren nog: W. Bohn, Juno, Smirna.

HELVOET, 18 Nov. M. F. Schaap, Courier, Smirna.

UITGEZEILD:

BAHIA, 22 Okt. Wanhaak, Curaçao, St. George d'Elmina.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Reijer, van Newcastle in de Zoltkamp binnen, rapporteert den 11den dezer, bij Ameland gepraaid te hebben, het schip Geertruida kapt. Hazewinkel van S. Petersburg naar de Eems; aan boord was alles wel.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SURINAME, Phoenix, de Boer: 307 v. Suiker, J. J. Poncelet en Zoon. 15 b. Katoen, van Hulmael en Comp.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 19 Nov. vertrokken:

Manheim J. Kroll, Stoltzenveltz.

Rijnhoogte ARNHEM 18 Nov. 0 el 75 duim. KEULEN 17 „ 4 vt. 9½ „

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT

Op Maandag 21 November, 's avonds ten vijf ure.

N° 1. Een Huis en Erve, Geldersche Kade, K 428.
2 Een Huis en Erf, Rokin, E 107.
3. Een Huis en Erve, Reguliers-Breestraat, X 62.
4. Twee Pakhuizen en Erven, Lauriergracht, FF 141 en
5. Een Huis en Erve, Elandsgracht, GG 181.
6 Een dito, Leidsche Gracht, JJ 26.
7. Een dito, Kerkstraat, JJ 295.
8. Een dito, Ridderstraat, N 272.
9. Een dito, Ridderstraat, N 285.
10. Een dito, Wijngaardstraatje, M 284.
11. Een Huis, Tuin en Erve, eerste Lindendwars PP 479.
12 Een Huis, Achterhuis en Erve, Goudsbloem QQ 416.
13. Een dito, als voren, QQ 420.
14. Een Huis en Erve, benevens Achterhuis en Erve, Prinsengracht, TT 118 en 119
15. Een Huis en Erve, Rozenstraat, EE 328.
16. Een dito, Langestraat, SS 177.
17. Een dito, Oude Schans, O 36.
18. Een Huis, Rozengracht, EE 40.
19. Een Huis en Erve, Lijnbaansgracht, GG 379.
20. Een dito, derde Egelantiersdwarsstraat, NN 387.
21. Een Pakhuis en Erve, Rozengracht, EE 99.

ADVERTENTIEN.

(3455) Heden overleed ten mijnen huize, in ouderdom van bijna 79 jaren, voorzien van de Sacramenten der stervenden, mijne dierbare Mo Mejufvrouw de Weduwe A. OPDENKAMP, geb. B

H. OPDENKAMP, Pasto

'S GRAVENHAGE, den 15 November 1853.

(3458) Heden ochtend ten half drie ure, alhier onze veel geliefde Vader, Behuwdvader en vader, den Heer WIJBE DE FABER, voorzien laatste Heilige Sacramenten der Kerk, in den oude van bijna vier en negentig jaren.

DRONRIJP, 18 November 1853. Uit aller naam, R. J. DE FABER,

(3456) Er wordt bij een PASTOOR ten platte tegen goed loon, met 1 Februarij gevraagd KEUKENMEID, goed kunnende Alleen diegene welke van middelbaren leeftijd gedrag en van goede getuigschriften voorzien zij len in aanmerking komen. Adres met *franco* Letter O. O. O. bij den Boekhandelaar A. M. te Delft.

Men vraagt voor eene DORPSSCHOOL in *Holland*, eenen C[n]. OND MEESTER, van den 2en rang, tegen ge gewone verpleging en loon naar bekwaamheid. *franco* onder letter W. aan het Bureau van *de*

Kostschool voor Jonge Heeren

In de te *Brussel* gevestigde en door gansch gunstig bekende school van de Gebroeders W is tegen Nieuwjaar aanstaande gelegenheid voor **JONGE HEEREN** om geplaatst te worden

Godsdienst en Christelijke Opvoeding, gepaard een grondig wetenschappelijk Onderwijs, make doel dezer inrigting uit; de Vakken van Onderwij de FRANSCHE, NEDERDUITSCHE, HOOGDUITSCHE GELSCHE en LATIJNSCHE TAAL, de CHRISTE LEERING, de LETTER-, SCHRIJF-, REKEN, GES en AARDRIJKSKUNDE, de BRIEVENSTIJL, het HOUDEN, enz

Kost- en Leergeld is bepaald op 375 Nd. G

NB. Die verdere inlichtingen wenschen te vervoegen zich bij de Directeuren, Kogelstraat of *franco* te Etten aan de Heeren DE WOLFF, of G. KOOPMANS, Hoofdonderwijzer, bij wie Prospectus te bekomen is.

Salles d'Asile pour l'Enfance

COLLECTIONS D'IMAGES, INSTR VES ET AMUSANTES.

ANIMAUX DOMESTIQUES 10
ANIMAUX SAUVAGES 10 „
HISTOIRE DE JESUS CHRIST 12 „
RÉCITS MORAUX 18 „

Pour chaque collection se trouve un Livre d'Expl

En vente chez C. L. VAN LANGENHUYSEN, Lib Amsterdam.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en